

# Houthakkers en waterputters



Woordwaarde  
Egbert Brink



*En Jozua deed dat. Hij beschermde hen tegen de Israëlieten: hij doodde hen niet, maar maakte hen op die dag tot houthakkers en waterputters voor heel Israël en voor het altaar van de Heer, dat op een plaats zou komen die de Heer zou kiezen...*

(Jozua 9:26-27)

**Houthakkers en waterputters, zo werden ze wel omschreven. Het waren christenen die indertijd alle sympathie hadden voor het GPV, maar geen lid mochten worden, aangezien ze niet tot de GKV behoorden. Ze mochten wel stemmen werven. Recenter worden rooms-katholieken die sympathiseren met de CU – met ruimte voor de adviesgroep Katholieken – op dezelfde manier aangeduid. Vanwaar die uitdrukking?**

## **Bijzondere positie**

Houthakkers en waterputters, ze worden in één adem genoemd met de vreemdelingen die in Israël wonen. Houthakken en verplaatsen is zwaar werk. Waterputten en -dragen zeker

niet minder. Dat zware werk werd vaak door vreemdelingen gedaan. Deze beroepsgroep vormde een afzonderlijke bevolkingsgroep. Maar ze hadden een eigen positie van God gekregen en maakten zelfs deel uit van het verbond dat God met zijn volk gesloten had

(Deut. 29:9-11). Die bijzondere positie was echter wel via een list tot stand gekomen.

Wat het extra bijzonder maakt, is dat deze Chivvieten (waarschijnlijk verwant met stammen in Anatolië, Turkije) meer waren dan de gewone plaatselijke bevolking van Kanaän. Ze hadden een belangrijke positie als leiders van vier stadstaten, waaronder Gibeon. Ze beschikten over bronnen in Beërot, woonden in de buurt van bossen rondom (Kirjat-Jearim). Hoe kunnen deze vooraanstaande insiders van Kanaän nota bene de houthakkers en waterputters, dat zijn *gastarbeiders*, binnen Israël

worden? Deze autochtonen worden door God in bescherming genomen als allochtonen.

## Weloverwogen tactiek

In eerste instantie behoorden de Chiwwieten tot de coalitie die de strijd aanbod met de Israëlieten als land-veroveraars. Maar ze stapten uit de coalitie en kozen voor een andere tactiek dan een krijgslist. Zie ze daar eens komen, met hun versleten zadeltassen, opgelapte wijnzakken, afgetrapte sandalen en afgedragen kleding. Er is over de details nagedacht. Droog kruimelig brood, niet beschimmeld.

Het moet al heel lang gelegen hebben... Ook hun voorstel is weloverwogen. Zij zijn goed geïnformeerd en lijken op de hoogte te zijn van de wetgeving in Israël. Weten ze van de regelgeving van Mozes uit Deuteronomium 20? Deze had het verschil aangegeven tussen de

### Vererend verzoek

benadering van verafgelegen volken en die van Kanaän. Bij verafgelegen volken moest er opening zijn voor een vredeaanbod en ze moesten dat dan accepteren. Maar zo *niet* bij de bevolking van Kanaän, gezien de grote gevaren van vreemde godsdienst, de grote bandeloosheid tot nu toe en de vijandige houding tegen Israël.

De Chiwwieten proberen de ban te doorbreken met het verzoek om een verbond. Zij suggereren dat ze van ver zijn gekomen en op Israëls weg zijn geplaatst. Ze onderwerpen zich aan

Israël als sterkere partij. Al met al een vererend verzoek. Daarbij vragen ze alle aandacht voor de God van Israël. Alles is op Hem gericht. Van heinde en ver zijn zij op Gods reputatie afgekomen. De roep van God is van ver tot hen doorgedrongen.

## Gezwicht

De list lukt. Jozua en de leiders gaan in op de uitnodiging. Hoe onbedachtzaam! Zij luisteren

niet naar hun eerste intuïtie, maar ze laten

zich overhalen. Ze vertrouwen op hun eigen indruk en inschatting en raadplegen God niet.

En daarmee halen ze onge-

wild en onbedoeld een Kanaänitisch element hun samenleving binnen. Met alle gevaren van dien, vooral godsdienstige verleiding, waarvoor God zo had gewaarschuwd. Nu is het niet meer terug te draaien. Een verbond kun je niet ongedaan maken. Dat blijft spreken, zelfs als het verbroken is. Want dit is niet zomaar een contract, dat je weer kunt ontbinden. Het is een verbond, dat bekrachtigd is met een eed. Gods Naam is erbij aangeropen. En dat niet door één of twee personen, maar door de algehele leiding van Israël. Gods woord erop! Wij houden ons eraan. Jullie leven is gegarandeerd. Wij leven in *shalom* met jullie. Van nu af, voor altijd. Het zal zijn gevierd en vastgelegd, zwart op wit, of uitgehakt in steen. Een verbond dat altijd geldt.

Als de verkenningstroepen erachter komen dat ze bedrogen zijn, is de ontluistering groot. Hun argwaan klopte

duch. En er ontstaat oproer onder de bevolking. De volksvergadering wil niets weten van verbondenheid. We gaan toch zeker geen heidenen binnenhalen die God met de ban wil slaan (Deut. 7)! De wereld in huis, gevaarlijk! Dat is een vloek over je afroepen. Waarom zouden we een eed nakomen tegenover zulke bedriegers? Je hoeft toch geen woord te houden, als anderen je misleiden? Waarom een eed nakomen, als het je schade berokkent?!

Het ziet er naar uit dat de volksvergadering een lik-op-stukbeleid wil doorvoeren. Rigide

en rigoureuus. (Zo heeft Saul gedaan, jaren later. Hij heeft een slachting aangericht onder de Chiwwieten, in zijn ijver om een zuivering door te voeren in het land.)

## De eed hoog houden

'Dat kunnen we niet maken. Een man een man, een woord een woord.' Het al dan niet breken van een eed is belangrijker dan de constatering dat de eed is afgelegd op grond van valse informatie. De leiders hebben goed door welke grote belangen hier spelen.

Hun eigen belang, want zij zullen het eerst worden getroffen als zij hun eed niet nakomen. Maar veel belangrijker nog: Gods belang! De eer van God is in het geding. Gods reputatie is ermee gemoeid. Als deze Chiwwieten alsnog worden gedood, zal dat Gods Naam schaden. Het is een moeilijk dilemma. Want inderdaad had God de ban over deze mensen uitgeroepen. En nu hebben de leiders dat doorkruist met hun verbondenheid. Uiteindelijk is belangrijker dat Gods reputatie hooggehouden wordt.

### De wereld in huis, gevaarlijk!





Houd ze in leven! Zo klinkt het, kort maar krachtig. De Chivvieten wilden zichzelf redden door een list. Maar zij worden gered via Jozua. Zijn naam zegt het al: de Heer redt. Hij redt zelfs van de dood. Jozua roept de mannen bij zich, en hij spreekt een vloek over hen uit. Hun bedrieglijke list wordt op geen enkele manier goedgepraat. Maar God houdt zijn reputatie hoog!

### **De ban doorbroken**

En de ban? Die wordt in feite ook uitgevoerd, maar op een heel andere manier. De ban betekent: aan God worden gewijd en opgedragen. Dat gebeurt doordat de Chivvieten worden aangesteld als de houthakkers en de waterdragers bij het heiligdom. En met al die offers was er heel wat hout nodig.

#### **Ban: aan God gewijd en opgedragen**

Met al die rituele wassingen heel wat water! Zo worden ze direct in dienst genomen door God zelf. Zij herinneren de Israëlieten voortdurend aan deze geschiedenis. Zij blijven op zijn Naam staan en vinden bescherming bij Hem via de eed.

Door deze maatregel ten aanzien van gastarbeiders in het heiligdom wordt ook de riskante situatie bestreden. De grootste bedreiging was immers de godsdienstige verleiding. En dat is later ook wel gebleken in de geschiedenis van Israël. Maar deze bedreiging wordt hier geneutraliseerd, omdat deze bevolkingsgroep direct wordt ingeschakeld in het dienen van God bij het altaar. Het altaar is het meest centrale van Israëls godsdienst, de bediening van de verzoening vindt immers daar plaats. Waar het goedge maakt wordt tussen God en zijn volk. Waar telkens weer de ban die ook zij verdienen, wordt doorbroken dankzij Gods verbondenheid. Alleen via de weg van het bloed en plaatsvervangende verbondenheid met de houthakkers en de waterputters. Ze zijn door God zelf in bescherming genomen.

God doorbreekt zijn eigen uitgesproken ban. En Hij maakt ruimte voor een bevolkingsgroep die zijn oordeel verdient. God blijkt inschikkelijk, in zijn hoge majesteit komt Hij tegemoet. Dat laat zien hoe grootmachtig en grootmoedig Hij is. Hij is boven zijn eigen wetten verheven. Hij verzet zich fel tegen wie zijn macht bestrijden. Maar wie – zelfs indirect – een beroep doen op zijn hulp,

naar hen buigt Hij zich neer, hoe hoogverheven Hij ook is. Want dat is God niet vergeten, dat zij – hoe krom ook – hun toevlucht hebben gezocht bij zijn heilige Naam.

#### **God blijkt inschikkelijk**

Als je deze geschiedenis zo op je laat inwerken, is die benaming 'houthakkers en waterputters' voor christenen met andere overtuigingen dan gelukkig?



## **Artikelen uit oudere jaargangen blijven beschikbaar!**

Als redactie willen we graag artikelen uit vorige jaargangen, die nog van belang (kunnen) zijn, voor de lezers en andere belangstellenden beschikbaar houden. De mogelijkheid om artikelen van tenminste één jaar geleden op te vragen is er via [www.woordenwereld.nl](http://www.woordenwereld.nl)! Door te klikken op Nader Bekeken, Archief kunt u uit een aantal nummers downloaden.

Verder zijn trefwoordenregisters op alle voorgaande jaargangen te vinden op [www.woordenwereld.nl](http://www.woordenwereld.nl), onder Nader Bekeken.